

РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ У ФОРМУВАННІ ОСВІТНЬОГО ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ВИШУ

У статті висвітлюється історія бібліотеки, основні форми інформаційного обслуговування користувачів, її роль в освітньому середовищі університету.

Ключові слова: Київський університет імені Бориса Грінченка, бібліотека університету, інформаційний сервіс бібліотеки.

Постановка проблеми. У сучасних умовах реформування вищої освіти, впровадження особистісно орієнтованого навчання, індивідуалізації навчального процесу, зростає значення і роль бібліотеки в інформаційному забезпеченні освітнього процесу у виші. Документні ресурси книгозбірні формуються з урахуванням потреб навчально-виховної, науково-дослідної, соціально-гуманітарної діяльності навчального закладу, а також підтримки дистанційної безперервної освіти.

На сьогодні інформаційні ресурси університетської бібліотеки зазнають істотних змін. Альтернативою друкованим джерелам є електронні документи, які стають миттєво доступними завдяки глобальним мережам передачі даних і тиражуються в необмеженій кількості. Система обслуговування користувачів, заснована на використанні традиційних носіїв інформації? також трансформується. Реальність вимагає інноваційних перетворень у змісті, організації, формах і методах інформаційної діяльності бібліотек, формування нової професійно-особистісної позиції бібліотечного працівника.

У пошуку свого нового професійного іміджу знаходиться сьогодні і бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка, яка йде шляхом активного впровадження інформаційних технологій в процес обслуговування своїх користувачів. Свою місією бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка вбачає у створенні, збереженні й популяризації власних і світових інформаційних ресурсів.

Метою статті є висвітлення основних форм інформаційно-комунікаційної діяльності бібліотеки та її роль у формуванні інформаційно-освітнього простору вишу.

Київський університет імені Бориса Грінченка – сучасний навчальний заклад IV рівня акредитації. У 2012 році за результатами роботи у 2010-2011 н.р. університет посів сьоме

місце в ідентифікаційній групі “Класичні університети” у рейтингу найкращих вищих навчальних закладів держави та увійшов до Міжнародної асоціації університетів і активно розвиває співпрацю з її членами для впровадження у навчальний процес сучасних освітніх програм.

У 2013 році відзначався 150-річний ювілей з дня народження Б.Д. Грінченка – ідейного лідера вишу, видатного українського педагога і письменника [1]. В університеті пройшла низка заходів, присвячених цій даті, зокрема:

- Грінченківські читання;
- видання літературної та наукової спадщини Бориса Грінченка,
- наукова конференція;
- студентська наукова студія.

Пріоритетним напрямом діяльності університету є інформатизація науково-дослідної діяльності і навчально-виховного процесу за допомогою створення електронного навчально-наукового середовища, зокрема, запровадження електронних навчальних курсів на платформі Moodle; електронного документообігу і віртуального спілкування в університетському середовищі. Електронне університетське середовище складається з зовнішнього, доступного з мережі Інтернет і включає: електронний каталог **Koha**, Інституційний депозитарій, Дистанційне навчання, Підвищення кваліфікації, ВІКІ , ВУЛИК , Вебінари , Електронні фахові видання, наукові студії магістрантів, так і внутрішнього: електронної бібліотеки , Електронного тестування , Бази магістерських робіт [2].

Формування документно-інформаційного ресурсу бібліотеки відбувається у традиційному та електронному вигляді. Створюється фонд дисертацій і авторефератів дисертацій, захищених в університеті. Гордістю є колекція рідкісних і цінних видань яка налічує 184 примірники – це енциклопедичний словник Ф. Брокгауза та І. Єфрона 1896-1904 рр. видання, твори В. Шекспіра, Й. Гете, Дж. Байрона мовою оригіналу, книги з педагогіки, датовані XIX ст.

Пріоритетним напрямом діяльності бібліотеки є формування електронного ресурсу, спроможного забезпечити наукові, навчальні, дозвіллієві інформаційні потреби всіх категорій користувачів бібліотеки, основою якого є електронний каталог. Це перший електронний продукт книгозбірні, створення якого було розпочато у 2007 р. на базі відкритого програмного забезпечення «Koha».

На сьогодні бібліотека організовує свою роботу з використанням нового програмного забезпечення «Ірбіс-64». Уповладження нової АБІС надало змогу автоматизувати практично

всі бібліотечні процеси, розпочати штрих-кодування бібліотечного фонду з метою забезпечення електронного документообігу. Істотну частину електронного навчального ресурсу бібліотеки складає електронний репозитарій, який наповнюється лише на підставі кафедральних замовлень. Користування його контентом можливе лише в локальній університетській мережі.

У 2013 році бібліотека розпочала роботу з оцифрування рідкісних видань і створення електронних повнотекстових колекцій, таких як «Рідкісні і цінні видання з фонду бібліотеки Київського університету імені Бориса Грінченка» та «Борис Грінченко – відомий і невідомий». Остання колекція містить прижиттєві видання праць Бориса Грінченка, твори, опубліковані після його смерті, архівні документи. Повнотекстові колекції виставлені у відкритому доступі на сайті бібліотеки.

У 2013 р. було розпочато роботу зі створення іміджевої БД «Наукові праці професорсько-викладацького колективу Київського університету імені Бориса Грінченка», у якій представлено науковий доробок викладачів університету за всі роки його існування. Книгозбірня вишу формує базу даних об'єктів інтелектуальної власності «Реєстр авторського права професорсько-викладацького колективу Київського університету імені Бориса Грінченка». Значну частину електронного контенту становить Інституційний репозитарій, у якому розміщено наукові публікації викладачів університету.

Бібліотека презентувала себе у віртуальному середовищі завдяки створенню власного сайту (<http://library/kubg/edu.ua>). На сайті бібліотеки для викладачів, аспірантів, магістрів і студентів представлено інформацію щодо її діяльності та інформаційного сервісу.

Щорічно бібліотека здійснює підготовку бібліографічного покажчика наукових праць професорсько-викладацького колективу університету та біобібліографічні покажчики з серії «Вчені-ювіляри».

Активному використанню електронних ресурсів сприяє діяльність книгозбірні, спрямована на підвищення інформаційно-бібліографічної культури користувачів, формуванню у них навичок інформаційного пошуку. Щорічно на початку навчального року бібліотека проводить «Місячник першокурсника», у рамках якого проходять екскурсії бібліотекою, групові консультації та тренінги з користування інформаційними ресурсами. Для аспірантів читається курс «Інформаційна культура аспіранта», розрахований на 36 навчальних годин.

Бібліотека університету є базою практики для майбутніх фахівців бібліотечної справи – студентів Київського національного університету культури і мистецтв, а також студентів університету та університетського коледжу.

Отже, бібліотека динамічно розвивається і поступово перетворюється на потужний освітньо-інформаційний центр, який є невід'ємною складовою інформаційного простору навчального закладу. Їй властива комплексність у поєднанні традиційних та електронних інформаційних ресурсів, індивідуальні й корпоративні методи роботи як у вирішенні власних, так і загальноуніверситетських завдань.

Джерела:

1. Про відзначення 150-річчя з дня народження Бориса Грінченка : Постанова Верховної Ради України від 10.04.2012 р. N 10318. – Відомості Верховної Ради України .– 2013. – № 26. – С.267.

2. Я – студент : навчальний посібник / Огнев'юк В.О., Левітас Ф.Л., Клименко Н.П., Мовчун, А.І., Мартиненко С. М., Жильцов, О.Б., Леонтєва О.В., Караман С.О., Линьов К.О., Хоружа Л., Редько С.І. Линьова І.О., Сергієнкова О.П., заг.ред. В.О. Огневюка. – 2-ге вид., перероб. – К. , 2013. – 325 с.